

2. MỘT SỐ ĐIỂM NỔI BẬT

2.1. Kết nối, kế thừa Tiếng Việt 1

Các đặc điểm về cấu trúc, nội dung tư tưởng, quan điểm biên soạn và triết lí giáo dục trong sách giáo khoa *Tiếng Việt 2* đã được khẳng định ở sách giáo khoa *Tiếng Việt 1*. Chẳng hạn: cấu trúc các bài học của một chủ điểm, cấu trúc từng bài học; quan điểm giao tiếp và tích hợp trong biên soạn; triết lí dạy chữ – dạy người; ứng dụng những thành tựu của giáo dục học, tâm lí học hiện đại, tâm lí nhận thức, tâm lí ngôn ngữ của HS trong việc lựa chọn hệ thống ngữ liệu, thiết kế BT.

Trong từng ngữ liệu của bài đọc và BT đều hướng tới mục đích giáo dục, chưa đựng triết lí giáo dục: (1) Giáo dục HS biết tôn trọng sự khác biệt, phát huy điểm mạnh, khắc phục điểm hạn chế của bản thân; giáo dục bình đẳng giới; biết yêu quý, tôn trọng mọi người, mọi vật xung quanh (*Em đã lớn hơn, Mỗi người một vẻ*); (2) Giáo dục HS “kết nối yêu thương” từ những điều bình thường, giản dị, bằng những việc làm phù hợp lứa tuổi, ... (*Bố mẹ yêu thương, Ông bà yêu quý*); (3) Giáo dục ý thức về văn hoá truyền thống, ý thức

8

Nơi chốn thân quen với các bài học – bài đọc: *Khu vườn tuổi thơ, Con suối bản tôi, Con đường làng, Bên cửa sổ* dẫn dắt và giáo dục HS từ việc biết yêu quý những gì gắn bó, gần gũi, thân quen đến yêu quê hương, đất nước, cội nguồn dân tộc.

2.4. Thiết kế các hoạt động rèn luyện kĩ năng trên cơ sở đặc điểm tâm lí nhận thức của học sinh

Các hoạt động hình thành và rèn luyện kĩ năng đọc, viết, nói và nghe được thiết kế, tính toán theo ma trận nhằm đảm bảo tính tiến trình theo hướng tăng dần về số lượng, chất lượng, độ khó. Chẳng hạn, kĩ năng kể chuyện được thiết kế từ *nghe – kể* đến *xem – kể, đọc – kể*; hoặc hoạt động ĐMR bắt đầu từ nêu tên văn bản, tên tác giả, nguồn của văn bản đọc, chi tiết nhất đến việc nêu nội dung, bài học được rút ra, đánh giá về bài/ truyện đọc; từ chia sẻ với bạn đến việc biết hỏi lại điều mình muốn bạn nói rõ hơn,...

2.5. Thiết kế quy trình khép kín cho các hoạt động rèn luyện và phát triển kĩ năng

Bên cạnh việc chú ý tính tích hợp, liên kết chặt chẽ giữa ngữ liệu đọc với việc phát triển các kĩ năng nói, nghe, đọc, viết, mỗi kĩ năng riêng biệt còn được chú ý thiết kế theo một quy trình hướng dẫn quá trình nhận thức khép kín cho người học nhằm đảm bảo tính phù hợp với khả năng tiếp nhận của HS, tính trọn vẹn của một kĩ năng, hướng đến việc HS tự khám phá, tự làm chủ quy trình thực hiện một kĩ năng ngôn ngữ.

về quê hương đất nước (*Noi chốn thân quen, Quê hương tươi đẹp, Việt Nam mến yêu*); (4) Giáo dục ý thức về cuộc sống hiện đại, về môi trường (*Bốn mùa tươi đẹp, Thiên nhiên muôn màu, Bài ca Trái Đất*,...).

2.2. Thiết kế nội dung theo mạch chủ điểm và theo trình tự

Nội dung ngữ liệu để hình thành, phát triển các phẩm chất và năng lực được thiết kế thành các chủ điểm với năm nội dung lớn theo mạch nhìn từ bản thân HS mở rộng ra thế giới xung quanh. Cụ thể như sau:

- ♦ Bản thân
- ♦ Gia đình
- ♦ Nhà trường
- ♦ Quê hương đất nước
- ♦ Thiên nhiên và môi trường.

Mỗi nội dung được học trong bốn tuần liên tục và gắn liền với việc hình thành kĩ năng, rèn luyện phẩm chất, rèn luyện năng lực chung, năng lực đặc thù. Chẳng hạn, mạch nội dung **Bản thân** gồm chủ điểm *Em đã lớn hơn* (với các bài học – bài đọc: *Bé Mai đã lớn, Thời gian biến, Ngày hôm qua đâu rồi?, Út Tin*) và chủ điểm *Mỗi người một vẻ* (với các bài học – bài đọc: *Tóc xoăn và tóc thẳng, Làm việc thật là vui, Những cái tên, Cô giò*). Tiếp theo là mạch nội dung **Gia đình** gồm chủ điểm *Bố mẹ yêu thương* (với các bài học – bài đọc: *Bọ rùa tìm mẹ, Cảnh đồng của bố, Mẹ, Con lợn đất*) và chủ điểm *Ông bà yêu quý* (với các bài học – bài đọc: *Cô chủ nhà tí hon, Búi thiếp, Bà nội, bà ngoại, Bà tôi*,...). Đồng thời các hoạt động mở rộng vốn từ (MRVT), rèn luyện nghỉ thức lời nói, kĩ năng viết câu, đoạn,... cũng gắn với mạch nội dung trên. Ví dụ (VD): nội dung luyện tập làm thời gian biểu gắn với chủ điểm *Em đã lớn hơn*; nội dung giới thiệu/ tả một đồ vật thân quen gắn với chủ điểm *Những người bạn nhỏ*,...

Năm nội dung trên tương ứng và tích hợp hàng ngang với nội dung của các môn học khác như *Tự nhiên và Xã hội, Đạo đức, Hoạt động trải nghiệm, Mĩ thuật, Âm nhạc*,... Chẳng hạn, các văn bản thông tin về xã hội, thế giới tự nhiên, môi trường đều có sự kết nối chặt chẽ với CT và tài liệu dạy học môn *Tự nhiên và Xã hội, Hoạt động trải nghiệm*; hoặc nội dung giáo dục đạo đức, nhân cách trong các bài học cũng được xem xét trong mối quan hệ mật thiết với CT và tài liệu dạy học môn *Đạo đức, Mĩ thuật, Âm nhạc*,...

2.3. Thiết kế chủ điểm, bài học theo nguyên tắc liên kết tích hợp

Mỗi chủ điểm/ bài học đều được xây dựng trên một cấu trúc khép kín, liên kết, tích hợp theo cả trực ngang và trực dọc các nội dung, kĩ năng trong từng tuần học, bài đọc và BT, đảm bảo liên kết phần bài học và phần thực hành – luyện tập – vận dụng, giữa các tuần trong một mạch nội dung, và giữa các nội dung lớn với nhau. Chẳng hạn, chủ điểm